

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: ISHLAB CHIQARISHDAGI XAVFLI VA ZARARLI OMILLAR		
Fan kodi: ICHXZ4704	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 4	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Sanoat ekologiyasi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Raxmatullayeva Nigora Turgunovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 1 2 0	Email nigora 71@gmail.com	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari):		
Prerekvizitlar: Kimyo sanoati va Tanlov turi: majburiy fan umumta'lim kadrlarni tayyorlash		
<p>Fanning qisqacha bayoni: – ishlab chiqarishda xavfsiz va sog'lom faoliyati sharoitlarini yaratish, xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilishning me'yoriy asoslari; tashkilot siyosatining nazariy va huquqiy asoslari mehnat xavfsizligi; xodimlarining xavfsizligi boshqarish texnologiyalari; xodimlarning xavfsizligi va mehnat muhofazasini ta'minlash doirasida mehnat va dam olish rejimzlarini optimallashtirish asoslari xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilishni ta'minlash uchun ichki tartib qoidalarni ishlab chiqish; xodimlarning xavfsizligi sohasidagi tashkilot siyosatini ishlab chiqish.</p>		

Fanning maqsadi: – “Ishlab chiqarishdagi xavfli va zarali omillar” fanini o'qitilishining maqsadi – Talabalarga ishlab chiqarish ob'ektlarida sanitariya va gigiena nazorati olib boorish uchun nazariy va amaliy tayyorgarlikni ta'minlash va ish sharoitini yaxshilash, ishchilar salomatligini saqlash, tashqi muhitni himoya qilishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqishni o'rgatish, zararli va xavfli omillarni tekshirish kelajakdagi va mavjud xodimlarning taxminlarini, zaxiralarini va xavflarini tahlil qilish sabablarini o'rganish va ko'rsatkichlarini taxlil qilishni o'rgatishdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- Ishlab chiqarishdagi xavfli va zarali omillarni o'rganish, Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi ta'lim yo'nalishining iqtisodiyot tarmoqlaridagi o'rni haqida, 61020200 – Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi ixtisosligining hozirgi zamon talablari, ixtisoslikning mazmun mohiyatini **haqida tasavvurga ega bo'lishi;**
- tezkor yordam va qutqaruv ishlarini tashkil qilish va olib borilishuga o'rgatish etish to'g'risida **ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.**
- “Ishlab chiqarishdagi xavfli va zarali omillar” fani talabalarda halokatlar va tabiiy ofatlarni o'rganish, avariya holatlarini aniqlash, baholash, tasniflash va ularni oldini olish yo'llarini o'rganish, halokat holatlarida qutqaruv va evakuatsiya ishlarini, qutqaruv va tiklash ishlarini tashkil qilish va boshqarishdagi o'rni muhim tadbirlarini tashkillashtirish, korxonalaridagi xavfli omillarni bartaraf qilish texnikaviy va tashkiliy chora-tadbirlar **to'g'risida aniq malakalarga ega bo'lishi kerak;**

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi, mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi. Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish

№	Fan mavzulari	Ma'ruz a soatlar hajmi	Amaliy mashg'ul ot soatlar hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
1	Kirish. "Ishlab chiqarishdagi xavfli va zarali omillar"faniga kirish.Ishlab chiqarishda turli ishlarni bajarishda atrof-muxit	2		3
2	Ish kuni xronometraji, mehnatning og'irligini baholash.		2	3
3	Zararli modda, zamonaviy usullar bilan aniqlanadigan inson bilan kontaktda jaroxatlanishlar, kasalliklar yoki sog'lig'idan chetga chiqishlar, umriga va kelgusi hayotiga ta'sir etuvchi moddalar.	2		3
4	Ishlab chiqarishda charchashni oldini olish uchun sog'lomlashtirish chora tadbirlarni ishlab chiqish		2	3
5	Zaxarlanish shakllari, ishchi zona havosidagi zararli moddalarning YQOD	2		3
6	Ishlab chiqarish ob'ektlarida maishiy xizmat xonalari va ularga qo'yiladigan gigienik talablar.		2	3
7	Nafas yo'llarini zaxarlanishdan (rinofaringolaringir, traxeit, bronxit, pnevmoskleroz, zaxarli anemiya, gepatit, kotarakta, konyuktibit, osteoporoz, osteoskleroz, shish kasalliklar, nafas yo'llarida, buypakda, oshqozonda turli toshmalar)	2		3
8	Ishlab chiqarishda mikroiklimni tekshirish usullari		2	3
9	Sanoatda ishlab chiqarish zaxarlarini ishchiga mehnat faoliyati sharoitida ta'sir etishi va ish qobilyatini pasaytirishi, shuningdek sog'lig'iga putur etkazilishi.	2		3
10	Ishlovchilar organizmiga noqulay mikroiklim ta'sirini o'rganish usullari..		2	3
11	Zaxarlarni umumiy yoki maxalliy ta'sir qilishi.	2		3
12	Mikroiklimni gigienik meyyorlash. Noqulay mikroiklim ta'sirini oldini olish uchun profilaktik chora-tadbirlarini ishlab chiqish.		2	3
13	Shovqinning gigienik va ijtimoiy muammolari. Shovqinning fizikaviy tasnifi va o'lehov birliklari.	2		3
14	Ishlab chiqarishda changni dispersligini aniqlash, changni gigienik meyyorlash.		2	3
15	Ishlab chiqarishda tebranish, tebranish gigienik muammo. Tebranishni fizik ko'rsatkichlar.	2		3
16	Ishlovchilarga shahsiy himoya vositalari		2	3
17	Ayollar mehnat gigienasi.	2		3
18	Ishlab chiqarish korxonalarida shovqinni gigienik baxolash.		2	3
19	Toksikologik tadqiqotlar o'tkazishning umumiy asoslari	2		3
20	Kasbdan zararlanish va kasb kasalliklarini hisobga olish, ro'yxatga kiritish va nazorat o'tqazish		2	3

21	Sog'lomlashtirish chora-tadbirlari tarkibida toksikologiyaning o'rni. Sog'lomlashtirish chora-tadbirlari.	2		3
22	Aholi va ishchilar o'rtasida sanitary targ'ibot ishlarini olib boorish.		2	3
23	Kasbdan zaxarlanish va kasb kasalliklarini sabablarini aniqlash mohiyati va axamiyati. Ishlab chiqarish korxonalaridagi o'havfli ishlar.	2		3
24	Ishlab chiqarish korxonalarida yong'in xavfsizligini umumiy qoidalari.		2	3
Jami		24	24	72

1. Iskandarov T.,I., Iskandarova G.,T. mehnat gigiyenasi fanidan amaliy mashg'ulotlar uchun o'quv qo'llamalar
Ko'llanma- Toshkent . O'z RSSV ning SGKKITI. 2009y.

2. Iskandarova G.,T. mehnat gigiyenasi. Darslik - Toshkent . O'z RSSV ning SGKKITI. 2009y

3. Искандарова Г.Т гигиена по текстильной труда Ташкент Уз РССВ СГККИТИ 2009г

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катгий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик – хар бир рахбар фаолиятининг кундалик коидаси булиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар махкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи (Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январю № 11)

5. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамызю- Т. Ўзбекистон" НИМИУ, 2017-4886.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7- февралдаги ПФ 4947-сонли фармони 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устивор йўналиши бўйича харакатлар стратегияси.

6. Кирюшин В.А., Болшаков А.М., Моталова Т.В. Руководство к практическим занятиям. Учебное пособие- Москва ГЕОТАР –Медиа 2011г

7. Измеров Н.Ф., Кириллов В.Ф. Гигиена труда. Учебник Москва ГЕОТАР –Медиа 2011г.

Axborot manbaalari

1. www.technology.ru

2. www.ziyonet.uz

3. www.lex.uz

1. www.mintrud.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Shanba	10.00 – 12.00	2/204
2.	Shanba	10.00 – 12.00	2/204